

СТРАТЕГИЯ ЗА ИНТЕГРИРАНЕ НА МАЛЦИНСТВОТА И ПОДКРЕПА НА ИНТЕГРАЦИОННИТЕ ПОЛИТИКИ В

ОБЩИНА ЛОЗНИЦА
(2025-2030 г.)

ЛОЗНИЦА 2025 г.

I. ВЪВЕДЕНИЕ

II. АНАЛИЗ НА СИТУАЦИЯТА НА УЯЗВИМИТЕ ОБЩНОСТИ ОТ ОБЩИНА ЛОЗНИЦА

1. ЕТНО-ДЕМОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА НА НАСЕЛЕНИЕТО

2. ЖИЛИЩНИ ВЪПРОСИ И ИНФРАСТРУКТУРА

3. ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

4. ОБРАЗОВАНИЕ

5. ЗАЕТОСТ

6. УЧАСТИЕ В МЕСТНИ И РЕГИОНАЛНИ ИНСТИТУЦИИ И АНТИДИСКРИМИНАЦИЯ

III. СТРАТЕГИЧЕСКА ЧАСТ

1. ВИЗИЯ

2. СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ

3. ВОДЕЩИ ПРИНЦИПИ И ХОРИЗОНТАЛНИ АСПЕКТИ ПРИ ИЗПЪЛНЕНИЕТО

4. ПРИОРИТЕТИ

- **ОБРАЗОВАНИЕ**
- **ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ**
- **ЖИЛИЩНИ УСЛОВИЯ**
- **ЗАЕТОСТ**
- **ВЪРХОВЕНСТВО НА ЗАКОНА И НЕДИСКРИМИНАЦИЯ**
- **КУЛТУРА И МЕДИИ**

IV. ИЗГРАЖДАНЕ НА СИСТЕМА ОТ КОНТРОЛ И МОНИТОРИНГ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА СТРАТЕГИЯТА

1. ИНДИКАТОРИ ЗА МОНИТОРИНГ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА СТРАТЕГИЯТА ЗА ИНТЕГРИРАНЕ НА МАЛЦИНСТВОТА И УЯЗВИМИТЕ ГРУПИ НА ОБЩИНА ЛОЗНИЦА

V. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

VI. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ НА ОБЩИНА ЛОЗНИЦА ЗА ПОДКРЕПА НА ИНТЕГРАЦИОННИТЕ ПОЛИТИКИ (2025- 2030)

ПРОВЕЖДАНЕТО НА РЕГИОНАЛНА ПОЛИТИКА ЗА ИНТЕГРАЦИЯ НА ЕТНИЧЕСКИТЕ МАЛЦИНСТВА И ЗАПОЗНАВАНЕ С ЕТНОКУЛТУРНИТЕ ЦЕННОСТИ НА РАЗЛИЧНИТЕ ЕТНИЧЕСКИ ГРУПИ, ЩЕ СПОМОГНЕ ЗА РЕАЛИЗАЦИЯТА НА НАЦИОНАЛНАТА СТРАТЕГИЯ, ЩЕ ИЗПЪЛНИ СЪС СЪДЪРЖАНИЕ НАЦИОНАЛНАТА РАМКОВА ПРОГРАМА ЗА ИНТЕГРАЦИЯ НА МАЛЦИНСТВАТА В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ.

ТОЛЕРАНТНОТО ОТНОШЕНИЕ ОТ БЪЛГАРСКАТА ОБЩНОСТ ЩЕ БЪДЕ ПРОЯВЕНО САМО ТОГАВА, КОГАТО СЕ СЪЗДАДАТ УСЛОВИЯ ЗА ЕТНО- РЕЛИГИОЗНА ИДЕНТИФИКАЦИЯ НА МАЛЦИНСТВЕНИТЕ ГРУПИ И УЧАСТИЕТО ИМ ВЪВ ВСИЧКИ СТРУКТУРИ НА ВЛАСТТА.

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящата Стратегия за интегриране на малцинствата и подкрепа на интеграционните политики в община Лозница (2025 – 2030 г.), наричана по-долу в текста Стратегията, е разработена в отговор на държавната политика за интеграция на ромите и други уязвими етнически малцинства и задава насоките за изпълнението ѝ на областно и местно ниво. Тя изразява ангажираността на регионалните власти с Националната програма за реформи на Република България и е в унисон с целите и приоритетите на Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите.

Стратегията предвижда равнопоставено интегриране на различни етнически групи в обществения и икономическия живот чрез осигуряване на равни възможности и равен достъп до образование, услуги, работа и допълнителна квалификация; участие във всички обществени сфери на обществения и културния живот, подобряване на условията на живот при спазване на принципите на равнопоставеност, недискриминация и върховенство на закона.

Стратегията отчита конкретните нужди и специфики на ромите и уязвимите етнически малцинства на територията на община Лозница.

Отчитайки желанието на голям кръг добре интегрирани представители на ромската общност на територията на Община Лозница и в стремежа си да обхване и групи, които не се самоопределят като роми, но имат сходни затруднения, Стратегията е насочена към разрешаване проблемите на общности, които се считат, че са в уязвимо положение по отношение на достъпа им до публични услуги, участие в обществото, защита на правата и статуса им на граждани.

Стратегията прилага целенасочен интегриран подход към гражданите в уязвимо положение от ромски произход, който се прилага в рамките на по-общата стратегия за борба с бедността и изключването и не изключва предоставянето на подкрепа и за лица в неравностойно положение от други етнически групи.

Стратегията за интегриране на малцинствата и подкрепата на интеграционните политики в община Лозница е разработена в дух на партньорство и при пълна прозрачност и сътрудничество, съвместно с НПО от община Лозница, читалища, училища и десетки представители на уязвими общности от общината.

При планирането ѝ са използвани разнообразни методи за събиране и анализ на информация от различните отдели и организации.

Събраната информация очертава общи проблеми, системно явяващи се при всички уязвими етнически групи на територията на общината и специфични проблеми, характерни за отделни групи, локализиращи в определени населени места.

Изпълнението на настоящата Стратегия е тясно обвързано с реализирането на други стратегически документи на общинско ниво – План за развитие на община Лозница.

Без интеграцията на уязвимите общности, целите на Общинският план за развитие на община Лозница и Стратегията за развитие на област Разград винаги ще останат не напълно реализирани.

Настоящият документ се приема за период до 2030 г. включително.

След 2030 г., Стратегията ще може да бъде продължена, допълнена или изменена, в зависимост от постигнатите резултати и евентуалните промени, които биха могли да настъпят в Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите.

II. АНАЛИЗ НА СИТУАЦИЯТА НА УЯЗВИМИТЕ ОБЩНОСТИ В ОБЩИНА ЛОЗНИЦА

1. ДЕМОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА. БРОЙ САМООПРЕДЕЛЯНЕ, МЕСТОЖИВЕЕНЕ

Намаляването на населението в общината е основен лимитиращ фактор за бъдещо развитие и оказва негативно влияние върху работната сила и възпроизводителния потенциал на територията. Миграциите са непрекъснат процес и през последните години мотивите са лични и икономически. Механичният прираст на община Лозница за 2025 г. е отрицателен и е значително над средната стойност за България. Голяма разлика се открива в броя на населението в различните населени места в общината като най-концентрирано е в общинския център. Община Лозница е с умерено неблагоприятна възрастова структура, с тенденция за преминаване в неблагоприятна.

Според последните официални данни на НСИ на територията на общината живеят 7510 души.

Естественият прираст е трайно по-неблагоприятен спрямо стойностите на национално ниво и близък до стойностите на област Разград. През 2019 г. стойността на естествения прираст в общината е 9,4 % спрямо 9 % за област Разград и 6,7 % за България.

Негативното изменение на възрастовата структура води до икономическото натоварване на населението от възрастовата група 15-64 г.

Население по постоянен и настоящ адрес по население места

№	Населено място	Постоянен и настоящ адрес
2.	Лозница	1816
3.	Бели Лом	539
4.	Веселина	846
5.	Гороцвет	325
6.	Градина	299
7.	Каменар	487
8.	Крояч	95
9.	Ловско	584
10.	Манастирско	135
11.	Манастирци	204
12.	Сейдол	433
13.	Синя вода	729
14.	Студенец	406
15.	Трапище	488
16.	Тръбач	127
17.	Чудомир	298

В община Лозница се наблюдава невисок процент на образование сред населението. Делът на хората с висше и средно образование е по-нисък от средния за страната и област Разград. Делът на хората с основно образование е по-висок от стойностите за страната и областта.

През последните години, отрицателните стойности на естествения прираст остават относително високи, което води до намаляване на демографския потенциал на общината. Този факт играе ролята на ограничаващ фактор за бъдещото ѝ социално-икономическо развитие. Подобряването на социално-икономическата ситуация в общината е една от възможностите за намаляване на отрицателните стойности на естествения прираст.

Делът население в под-трудоспособната и трудоспособната възраст в община Лозница е по-висок, а този в над-трудоспособната възраст е по-нисък в сравнение с показателите за област Разград и страната, което ще оказва положително въздействие за формирането на трудовия контингент.

Община Лозница се отличава по отношение на етническата структура с по-големия брой население от турската етническа група. Това позволява подготовката и провеждането на

дългосрочна политика на интегриране на етносите, която да има и превантивна роля срещу нарастване на бъдещи етнически разслоения в общината.

Изводи от демографската характеристика на община Лозница

- Сериозен проблем на общината от гледна точка на демографската характеристика е **намалването на населението** и негативното влияние на този факт върху работната сила и възпроизводителния потенциал на територията.
- **Неравномерно разпределение** на населението в различните населени места в общината и най-голяма концентрация в общинския център.
- **Умерено неблагоприятна възрастова структура**, с тенденция за преминаване в неблагоприятна. Негативното изменение на възрастовата структура води до икономическото натоварване на населението от възрастовата група 15-64 г.
- **Невисок процент на образованост** на населението в община Лозница.
- **Относително високи отрицателни стойности на естествения прираст**, което води до намаляване на демографския потенциал на общината.
- **Благоприятна полова структура** на община Лозница с равномерен брой на мъжете и жените сред населението.
- **Положително въздействие** за формирането на трудовия контингент от гледна точка на дела в под-трудоспособната и трудоспособната възраст в община Лозница.
- Създаване на дългосрочна политика за интегриране на маргинализираните групи в община Лозница

Община Лозница като част от област Разград е сред регионите с бързо протичащ процес на отказ от етническа идентичност и префериране на самосъзнанието сред ромите. Това се потвърждава както от редица социологически изследвания и проучвания на неправителствени организации.

Трябва да се има предвид, че ако за една значителна част от ромите избягването от ромската идентичност, представяйки се за миллет, турци или българи е начин да се разграничат от тази негативна представа, то за всички останали, които се назовават роми е тежък проблем езикът на омразата в медийното и общественото пространство. Същото се отнася и до ромското население от селата Каменар, Студенец и Гороцвет, които се определят като уста миллет.

Като цяло, на територията на общината преобладава семейният модел с две деца при всички етнически групи. Броят на многодетните семейства не е голям, но 8.6% от ромските семейства имат 3,4,5,6 и повече деца, което е с пъти повече в сравнение с българския и турския етнос. Трябва да се има предвид, че по правило грижата за децата в тези семейства е по-затруднена, особено когато родителите са безработни и без постоянни доходи. Това, което се изясни е, че в селата има доста ромски деца на възраст за детска градина, както и в

ученическа възраст, което е предпоставка за сегрегирание на децата в селски училища, със слети паралелки и занижено качество на обучение.

** /Миллет – народ, нация от превод на турски; уста миллет – народът майстори; групата, самоназоваваща се по този начин не говори ромски; има данни, че майсторите – железари са обслужвали османския аскер по време на османската империя и още от това време е започнало преферирането на самосъзнанието на тази група/*

Населено място	българи	Турци	роми	други	Брой население в %
Гр. Лозница	√	√	√	√	24%
С. Веселина	-	√	√	-	10%
С. Бели Лом	-	√	-	-	9%
С. Синя вода	-	√	√	√	8%
С. Ловско	√	√	√	√	7%
С. Сейдол	-	-	√	√	6%
С. Трапище	√	√	√	√	6%
С. Каменар	√	√	√	-	5%
С. Гороцвет	√	√	√	√	5%
С. Градина	-	√	-	-	4%
С. Студенец	√	√	√	-	4%
С. Чудомир	√	√	√	√	4%
С. Манастирци	√	-	-	√	3%
С. Тръбач	√	√	√	√	2%
С. Манастирско	-	√	√	√	2%
С. Крояч	√	√	√	√	1%

ЕТНИЧЕСКА СТРУКТУРА В ОБЩИНА ЛОЗНИЦА	БРОЙ В %	НАСЕЛЕНИ МЕСТА
ТУРЦИ	58 %	гр. Лозница; с. Веселина; с. Бели Лом; с. Градин; с. Синя вода; с. Трапище; с. Ловско; с. Каменар; с. Гороцвет с. Чудомир; с. Тръбач; с. Манастирско с. Крояч; с. Студенец
БЪЛГАРИ	37%	гр. Лозница; с. Трапище; с. Ловско; с. Каменар; с. Гороцвет; с. Чудомир; с. Тръбач; с. Крояч; с. Студенец
ДРУГИ	2%	гр. Лозница; с. Сейдол; с. Синя вода; с. Трапище; с. Ловско; с. Каменар с. Гороцвет; с. Чудомир; с. Тръбач с. Манастирци; с. Крояч
РОМИ	1%	гр. Лозница; с. Веселина; с. Синя вода с. Трапище; с. Ловско; с. Каменар; с. Гороцвет; с. Чудомир; с. Тръбач с. Манастирско; с. Крояч; с. Студенец
НЕ СЕ САМООПРЕДЕЛЯТ	2%	гр. Лозница; с. Студенец; с. Каменар; с. Гороцвет

2. ЖИЛИЩНИ ВЪПРОСИ И ИНФРАСТРУКТУРА

Броят на жилища в община Лозница е 3 749, като жилищният фонд в селата е по-голям от този в градовете. Гъстотата на населението е 36,1 души/кв.км. като полезната жилищна площ е 287 016 кв.м. Най-голям брой са построени между 1960 и 1990 г. От всички жилищни сгради 3 749, най-малък е процентът на сградите със стоманобетонна скелетна конструкция – 3 бр. и тези, изпълнявани с панелни строителни системи – 4 бр. 2 405 са тухлени и 1 337 други. Панелните жилища са построени след 1970 год., но максимума на експлоатация без да се направи основна подмяна на всички инсталации и конструктивно обследване е приблизително 50 години, което значи, че в бъдеще ще имат нужда от реновиране. Преобладава нискоетажното застрояване - средна етажност е 1,06. Плътноста на застрояване е 5,4%.

При анализа на жилищната осигуреност и моделите на урбанизация на територията са идентифицирани проблеми с недостатъчна жилищната задоволеност в община Лозница, сравнено с тази в страната.

В някои населени места от друга страна има презадоволеност и наличие на пустеещи жилищни имоти за разлика от центъра на общината – гр. Лозница, където има недостиг на жилища. Ясно изразената диспропорция е причината от липсата на поминък в някои от селищата на общината, което води до трудова миграция към населените места с по-големи възможности за намиране на работа.

Характерно за общината е наличието на ясно изразен център град Лозница и периферия от останалите населени места. Основен проблем е трайната миграция на хората от селата към градовете и от общината към по-големите градове на страна и чужбина /особено за младите хора/ заради сградния фонд и по-добрите услуги, предлагани в общинския център. Резултатът е западане на услугите в селата и негативно отражение върху икономическата активност.

В общината се наблюдава тенденция на ежегодни планове за енергийна ефективност, които имат за цел чрез система от мерки и дейности на общинско ниво да насърчат енергийната ефективност като основен фактор за повишаване ефективността на икономиката, сигурността на енергоснабдяването и опазването на околната среда.

Насочване на усилията към съживяване на икономическата активност в периферните територии чрез стимулиране изграждането на предприятия /или техни филиали/, развитие на специфични форми на селскостопански дейности и местни инициативи.

Характерно за общината е наличието на ясно изразен център град Лозница и периферия, включваща териториите на останалите населени места. Основните проблеми на урбанизацията в общината са свързани с трайно изразената тенденция за миграция на хората от общината. Миграционните процеси са ясно изразени от селата към градовете и от общината към по-големите градове на страна и чужбина

/особено за младите хора/. Тази тенденция се обуславя от наличието на жилища в града и подобро качеството на услугите. В резултат е на лице западане на дейностите, свързани с услугите в селата. Това дава отражение и върху икономическата активност.

Тенденцията е тревожна и води до икономически и демографски диспропорции. Налагат се изводите, че следва да се насочат усилия към съживяване на икономическата активност в периферните територии чрез стимулиране изграждането на предприятия /или техни филиали/, развитие на специфични форми на селскостопански дейности в областта на трайните насаждения, билкопроизводство, развитието на туристическите услуги и др. Тези действия трябва да бъдат съпроводени и от социални и културни мероприятия, свързани с благоустрояване, подобряване на инфраструктурата и околната среда, обогатяване на културния живот възможности за оползотворяване на свободното време.

Изводи за селищната мрежа и териториалната структура на общината

- **Селата** в общината са отдалечени едно от друго и са с малко на брой постоянни жители с тенденция за обезлюдяване, приложима за повечето общини в страната.
- Необходимо е създаването на система от насоки за справянето с проблемите, които предхождат и предизвикват **обезлюдяването** на територията на община Лозница, като застаряване на населението, безработица и други.
- Високият за страната и за областта **показател за обработваема земя** на човек – 16 дка/ч (средно 6,3дка/ч за страната и 13,6 дка/ч за областта), предопределя нуждата от повече хора да бъдат ангажирани в този сектор, а оттам и може да се превърне в основен източник за намаляване на проблема с безработицата.
- **Населените места** са компактни и представляват само 5,7% от територията на общината.

Вторият голям ресурс на общината са **водите** – 2% от територията, което е с 0,2% повече от средния за страната и е най-висок за цялата област.

Жилищната осигуреност в община Лозница е по-ниска от този за страната.

В някои населени места има презадоволеност и наличие на пустеещи жилищни имоти за разлика от центъра на общината – гр. Лозница, където има недостиг на жилища.

- Ясно изразената **диспропорция** при жилищния фонд е причината за липсата на поминък в някои от селищата на общината, което води до трудова миграция към населените места с по-големи възможности за намиране на работа.
- Ясно изразен **център** град Лозница и периферия от останалите населени места.
- Основен проблем е трайната **миграция** на хората от селата към градовете и от общината към по-големите градове на страна и чужбина /особено за младите хора/. Западане на услугите в селата и негативно отражение върху икономическата активност.

- Тенденция на ежегодни планове за **енергийна ефективност** с цел насърчаване сигурността на енергоснабдяването, както и опазването на околната среда.
- Необходимост от насочване на усилията към съживяване на **икономическата активност** в периферните територии чрез стимулиране изграждането на предприятия /или техни филиали/, развитие на специфични форми на селскостопански дейности и местни инициативи.

3. ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

Здравеопазването на населението се осигурява от 1 лекарски и 2 стоматологични практики

В гр. Лозница функционира Филиал за спешна медицинска помощ и една самостоятелна медико-диагностична лаборатория „Рамус“ лаборатория. Болнична медицинска помощ и специализирана доболнична медицинска помощ на територията на общината не се предоставят, което е един от основните проблеми, тъй като населението трябва да се придвижва до областния център, за да ползва специализирана медицинска помощ. Като цяло може да се обобщи, че здравните услуги са сравнително неравномерно разпределени по територията на общината и са недостатъчно. Сред основните проблеми пред развитието на сектора „Здравеопазване“ в община Лозница са ниската осигуреност с медицински персонал, трайно незаети практики (от необходимите за общината 7 индивидуални лекарски практики е заета само 1), липса на определени специалисти, висок процент на неосигурено и безработно население, особено сред малцинствените общности, както и липсата на профилактика. Необходими са мерки за подобряване на здравния статус на населението, които да са насочени към подобряване качеството на профилактичната дейност и на диспансерното наблюдение; осигуряване на квалифицирани кадри; оптимално обхващане на населението с лекарска помощ; повишаване здравната култура на населението чрез здравни образователни кампании и персонални консултации.

Проблемите по отношение на здравеопазването са идентични във всички квартали, населени с уязвими общности. С изключение на по-големите градове, навсякъде другаде личните лекари нямат постоянно присъствие в населените места. Има много незаети лекарски практики, през по-голямата част от времето в малките населени места няма медицинско лице, здравните служби са в лошо материално състояние – с. Бели Лом, с. Студенец, с. Каменар, с. Сейдол, с. Трапище, с. Манастирци, с. Манастирско, с. Тръбач, с. Чудомир, с. Крояч, с. Ловско.

Общият брой на общопрактикуващите лекари в общината е 1.

Лекарски кабинети има само в гр. Лозница - , на д-р Альоша Горельов. Населението от селата пътуват до гр. Разград за да посетят личния си лекар.

Като най-голям проблем обаче се очертава големият брой неосигурени лица. Повече от половината от етническите малцинства в общината са с прекъснати или нередовни

здравни осигуровки. Ако за една част от тях това е съзнателен избор, тъй като пътуват или живеят зад граница, то за друга, немалка част това е поради слабата степен на социализация, ниските доходи или поради недоверие в системата.

Затруднен е достъпът до специализирана медицинска помощ, особено до високо специализирана такава. Болнична помощ се предлага в МБАЛ – Разград. Често пациентите от тези групи не са в състояние да си покрият таксата по престоя, а комуникацията е трудна поради езикови и културни бариери. Високоспециализирана помощ е достъпна в градовете Варна и Русе, но до там се стига изключително трудно и при крайно тежки състояния.

Поради това РЗИ Разград предприема алтернативни подходи за осигуряване на медицински услуги. През 2012 г. с мобилни кабинети са осъществени 83 прегледа и 5 имунизации на деца до 18 годишна възраст в уязвимо социално положение. Този обхват обаче е недостатъчен, което предполага търсене на начини за по-голямо покритие на населението, особено от селата.

Като сериозен проблем представителите на уязвимите общности представят отношението на медицинските работници към ромите, особено в по-големите лечебни заведения и от страна на Спешна помощ. Според тях то е пренебрежително, често дори дискриминативно и по този начин ограничава нормалния достъп до здравните услуги. Посредничеството на здравните медиатори спомага за преодоляване на този проблем и за засилване на комуникацията между Спешна помощ и малцинствата.

4. ОБРАЗОВАНИЕ

Според статистиката на НСИ нивото на образование сред представителите на ромската общност в Община Лозница е много ниско. Относителният дял на ромите с висше образование в областта е едва 0.4%, а тези със средно образование са само 5.9%. Тези стойности са многократно по-ниски от съответните стойности при останалите етнически групи. Трябва да се обърне внимание на факта, че близо 50% от самоопределилите се като роми са с начално и по-ниско образование, а 5.2% никога не са посещавали училище. Друг характерен аспект от образователния статус на населението в областта е наличието на голям относителен дял на граждани със само завършено основно образование – към 40 % при ромите и турците и 21.6% при българите. Всичко това поставя пред областта изключително предизвикателство за постигане на националната и европейска цел за развитие на икономика, базирана на знанието, тъй като една съществена част от населението към настоящия момент е без придобита професия и с относително ниска квалификация, а друга са функционално неграмотни.

Статистически данни за лицата с висше, средно и начално образование от община Лозница

С висше образование	5 %
Със средно образование	34%
С основно образование	40 %
С начално образование	15 %

Общото ниво на професионална квалификация в общината е ниско. Голяма част от населението е със затруднен достъп до образователни институции, както и ограничен избор в сферата на обучение и може да работи предимно в селското стопанство. Общината изпитва недостиг на професионални кадри.

Като цяло в областта не съществуват сегрегирани училища. Децата учат в смесени паралелки и общуват помежду си, но контактите между ромски и неромски деца извън училище в някои населени места са силно ограничени.

Като цяло, в малките села в училищата преобладават учениците от етнически малцинства – от групата на ромите, от турски произход и от общността на българомохамеданите. В някои училища паралелките са маломерни или слети, а учителите са пътуващи от близките градове, което се отразява върху качеството на образованието. Във фокус-групите представителите на ромската общност посочиха като голям проблем неусвояването на български език от децата и функционалната им неграмотност, дори след завършване на 8 клас.

Все още е доста висок дялът на отпадащите от училище ученици от уязвими общности. Голям проблем е скритата отпадналост от училище – родители и учители укриват отсъствията от училище, за да могат едните да получават детските помощи, а другите – средствата по единния разходен стандарт за ученик.

Това рефлектира изключително негативно върху развитието на децата – те не могат да бъдат оградени и на практика попадат в риск поради застрашеност от отпадане от училище. Все още това не се осъзнава както от родителите, така и от институциите за осигуряване на закрила на дете в риск и не съществува никаква координация между отделните институции за адресиране и преодоляване на тези рискове за децата от уязвимите общности. Родителите, поради непознаване на потребностите на децата в различните етапи на тяхното развитие и често поради бедност не са в състояние да осигурят подходяща семейна среда за възпитанието на децата си и снижават отговорността си особено по отношение на образованието на децата. Учителите в малките училища със слети паралелки, затруднени от ограничените средства, липсата на нормален диалог с родителите и изтощени от неимоверните усилия за провеждане на нормален учебен процес, също абдикират и

сnižават отговорността си към децата. Резултатът е отпадане от образователната система, функционалната неграмотност и затруднената социализация на децата от уязвимите общности.

В общината няма училища за деца със специални образователни потребности.

Общо в община Лозница има 1 Начално училище „Васил Левски”, 1 СУ „Христо Ботев” гр. Лозница, 1 ПГВМЗ (Професионална гимназия за ветеринарна медицина и земеделие), „Александър Стамболийски” гр. Лозница и 2 Основни училища (ОУ „Христо Ботев” с. Гороцвет и ОУ „Виделина” с. Сейдол). Детските градини в община Лозница са общо 3: ДГ „Веселие“ гр. Лозница с база за обучение „Весело детство с. Синя вода, ДГ „Пролет“ с. Веселина с база за обучение „Здравец“ с. Гороцвет“, ДГ „Славейче“ с. Сейдол с база за обучение „Детелина“ с. Трапище.

Основната причина за незапочване или отпадане от средното училище е семейната среда и липсата на средства за пътуване, учебници и храна. Не се води пълноценен диалог между родители и училище, семействата не са въввлечени пълноценно в училищният живот. Липсват системи за професионално ориентиране, особено на учениците от малките населени места.

Учители се оплакват от арогантно държане на някои ученици и заплашване на учителите с родители, както и от липса на подкрепа от страна на родителите в подготовката за училище. В тази насока са нужни изграждане на повече компетентности на учителите за работа, нормални комуникационни канали между родители и учители, както и взаимно разбиране на отговорностите на двете страни спрямо децата.

Родителите от своя страна трудно могат да помагат на децата си да подготвят уроците си, поради ниското си образование. Повечето от тях разчитат само на училището. Има различни мнения по въпроса за целодневното обучение в малките училища, на извънкласни и извънучилищни дейности. Някои представители от НПО, родителска общност и училища изразяват мнение, че целодневното обучение ще повиши качеството на образование, а други смятат, че това води до преуморяване на учениците. В някои населени места има отпаднали ученици, поради необходимостта да работят, за да се осигури прехраната на семейството. За повечето семейства това не е нормално, но не виждат друг изход.

5. ЗАЕТОСТ

Средната годишна заплата на заетите лица по трудово и служебно правоотношение в община Лозница е осезаемо по-малко от СГРЗ в област Разград и тази за страната.

Равнището на безработицата е почти три пъти по-голямо за община Лозница, сравнено с това в България – 28,1% спрямо за страната - 11,1%. Не са реализирани достатъчно активни мерки и проекти, които да осигурят условия за повишаване на квалификацията на безработните и най-вече на младежите в община, което ще ги направи по-

конкурентноспособни на пазара на труда и ще увеличи шансовете им за трайна реализация. Липсват програми, водещи до разкриването на трайни работни места. Има необходимост от разработване и изпълнение на програми за включването на етническите малцинства в учебния процес, нужда от детски ясли и здравни услуги, тъй като в момента населението трябва да се придвижва до областния център, за да ползва специализирана медицинска помощ. Нужда има и от подобряване здравния статус на населението, профилактика и специализирани институции за деца и семейства в риск.

Изводи за състоянието на социалната сфера. Проблем за община Лозница е сезонната и етническата безработица:

- следствие от сезонното производство в селското стопанство и високия процент малцинствено население. Ниско общо ниво на професионална квалификация в общината.
- Недостиг на професионални кадри.
- Осезаемо по-ниска средна годишна заплата на наетите лица по трудово и служебно правоотношение в община Лозница спрямо тази за страната. Необходимост от действащи програми за включване на етническите малцинства в учебния процес. Нужда от детски ясли и здравни услуги, както и специализирани институции за деца и семейства в риск. Наличие на Професионална гимназия по ветеринарна медицина, потенциал за обучаване на качествени кадри в тази насока- възможност за осъществяване на връзки между него и аналогични университети. Необходимост от подобряване на материалната база на училищата.
- Сравнително добре развити и разпространени социални услуги.

Като цяло, в сферата на заетостта проблемите навсякъде са идентични. Много малка част от уязвимите групи са заети на постоянни трудови договори.

Има известен брой роми, които се занимават с амбулантна търговия, а по селата някои от тях са ангажирани със сезонна заетост – събиране на диворастящи билки, гъби, дървосекачи и др.

В общината има земеделски производители със собствен бизнес, занимаващи се с отглеждане на ягоди, малини и с изкупуване и сушене на билки и които наемат на работа част от населението от етническите малцинства, но работата е сезонна през пролета, лятото и есента.

Голям е броят на ромите, които нямат подходяща квалификация за работа. От друга страна, изискванията за получаване на квалификация винаги са съпроводени с изисквания за минимална образователна степен, което на практика лишава мнозина да се включат в квалификационни курсове, организирани от БТ. Също така, за по-активните е пречка изискването за полагане на минимум 7 подписа в съответното Бюро по труда като условие за започване на обучение на професионална квалификация, тъй като обикновено са в движение и пропускат времето за подписи. Необходимо е да се премахнат пречките за придобиване на

квалификация от ниско грамотните роми и да се търсят и прилагат гъвкави схеми за обучение и работа. Трябва да се стимулират работодателите да назначават млади роми на трудов договор чрез схеми за стажуване, чиракуване, наставничество и пр. Необходимо е в селата, където на практика липсва всякаква възможност за заетост, да се планират дългосрочни програми за заетост с разкриване на защитени работни места. Трябва да се търсят начини от областна администрация и общините за популяризиране на региона и улесняване на достъпа за фирми, желаещи да инвестират в района, да се осигурят ефективни начини за информиране на етническите уязвими общности за проекти, програми и др. възможности за собствен бизнес, а така също да се потърси възможност за предоставяне на земя на желаещите за обработване.

6. УЧАСТИЕ В МЕСТНИ И РЕГИОНАЛНИ ИНСТИТУЦИИ И АНТИДИСКРИМИНАЦИЯ

Като цяло ромите са слабо представени както в местната власт, така и в местните и регионалните институции.

В администрацията е слабо присъствието на служители от ромската общност, но затова пък има назначени служители от турската и българомохамеданската /помашката/ общност.

Друг значим проблем е липсата на изградени комуникационни канали за връзка на ромската общност и на другите уязвими общности с представителите на публичните власти. Слабо са развити или почти липсват на общинско и областно ниво работещи структури за консултативен процес с ромите и уязвимите общности. Хората не знаят към кого да се обръщат по въпроси от всякакво естество.

Особено драматична е ситуацията в селата. Там, обикновено, единственият канал за поставяне на проблемите пред общинската власт е кметът на селото, който често също се оказва недостатъчно информиран и компетентен, за да може да информира хората от селата по различни въпроси.

Предимството в общината пред другите от областта е, че единствено в община Лозница има назначени служители по етнически и интеграционни въпроси и само в Община Лозница има общински съвет за сътрудничество по етническите и интеграционни въпроси.

Община Лозница няма силен неправителствен сектор в сферата на интеграцията на уязвими общности. Въпреки това в общината са относително спокойните етнически взаимоотношения в региона, обаче особен проблем за ромите на територията на областта представлява открития и прикрития расизъм, разпространяван предимно чрез националните медии. Въпреки че на територията на областта е назначен представител на Комисията за защита от дискриминация и въпреки че той посещава по график всички общини в областта, хората не са свикнали и не знаят как да се възползват от услугите му.

На практика, съществува тотална неосведоменост сред уязвимите малцинства за начините за подаване на жалби и сигнали при нарушаване на правата и дискриминативно отношение. В нито една община в Област Разград няма назначен обществен посредник.

В обобщение можем да кажем, че за уязвимите общности представлява голям проблем липсата на установени ефективни канали за комуникация с представителите на общините, липсата на хора, които да им разясняват бюрократичния език и които да ги мотивират и насочват да се възползват от съществуващите услуги на териториите на общините. Това е и основна причина ромите да избягват контактите с представителите на администрацията и да не могат да се възползват от всички услуги, които се предоставят от общините.

Необходимо е в общинските структури да има представители на уязвимите общности с подходящо образование и с достатъчно правомощия, които да поемат отговорността заедно с другите си колеги за изпълнението на общинските програми за интеграция. Трябва да се насърчи разкриването на интеграционни центрове, разположени в квартали, населени с уязвими общности или в близост до тях, където служители – представители на уязвимите общности, да извършват подкрепяща социална работа с общността и отделни групи и лица от нея. Техните задачи трябва да бъдат насочени към повишаване на информираността, насърчаване и мотивиране, показване на пътя, който трябва да се измине от всеки, за да може да се повиши неговата социализация и адаптация в обществото. В тези центрове може да се локализируют и различните медиатори (здравни, трудови, образователни, общностни), назначени да улеснят достъпа на уязвимите малцинства до здравеопазване, трудов пазар, образование, социални и административни услуги. Центровете могат да предоставят ресурс за работа с деца и юноши, да свързват експерти с различни групи от общността, да дават информация за плащане на данъци, такси, осигуровки и др.

III. СТРАТЕГИЧЕСКА ЧАСТ

1. ВИЗИЯ

Социалната интеграция е предпоставка за успешно и устойчиво развитие на българското общество.

Интеграцията на българските граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация е активен двустранен процес на социално включване, насочен към преодоляване на съществуващите за тях негативни социално-икономически характеристики и последващ просперитет в обществото.

2. СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ

Създаване на условия за равноправно интегриране на българските граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на

ромите ситуация в обществения и икономическия живот чрез осигуряване на равни възможности и равен достъп до права, блага, стоки и услуги, участие във всички обществени сфери и подобряване на качеството на живот при спазване на принципите на равнопоставеност и недискриминация.

3. ВОДЕЩИ ПРИНЦИПИ И ХОРИЗОНТАЛНИ АСПЕКТИ ПРИ ИЗПЪЛНЕНИЕТО

Принципи:

Водещи принципи и цели при изпълнението на Областната стратегия са:

1. Конструктивни, прагматични и недискриминационни политики;
2. Изрична, ясно определена, но не изключителна насоченост;
3. Межкултурен подход;
4. Приобщаване към мнозинството;
5. Осъзнаване на измерението за равенството между половете;
6. Трансфер на основани на фактите политики;
7. Използване на инструменти на ЕС;
8. Участие на регионалните и местните власти;
9. Участие на гражданското общество;
10. Активно участие на ромите.

Наред с принципите, залегнали в Националната стратегия за интегриране на ромите , Стратегията на Област Разград за интегриране на ромите , Стратегията за интегриране на малцинствата и подкрепата на интеграционните политики в община Лозница (2025-2030 г.) се основава и на следните основни ценности:

1. Уважаване на правото на всеки гражданин на Република България на самоидентификация;
2. Уважаване на достойнството на всеки човек и недопускане на дискриминация при оказване на подкрепа за преодоляване на социалното изключване на уязвимите общности;
3. Фокус върху проблемите на уязвимите общности, обуславящи социалната им изключеност, а не проблематизиране на тяхното присъствие на територията на областта;
4. Оптимизиране използването на ресурсите чрез мултидисциплинарност и обединяване на усилията на местни власти, институции, граждански организации и медии при разрешаване на проблемите, спъващи интеграцията на уязвимите общности;
5. Повишаване на гражданската активност и засилване на участието на уязвимите общности във всички обществени сфери.

Хоризонтални аспекти:

Политиките за интегриране на българските граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация представляват неразделна част от общонационалните политики за повишаване благосъстоянието на българския народ.

Стратегията обединява действащите стратегически документи и планове за развитие на отделните сектори на общинско и областно ниво. Основни подходи при изпълнение на дейностите:

1. Насърчаване на позитивни действия за преодоляване на различни форми на неравнопоставеност във всички обществени сектори. Утвърждаване на позитивни обществени нагласи към ромската общност;

2. Насърчаване на позитивни действия за преодоляване на традиционни практики в ромската общност, които засягат правата на жените и децата;

3. Интегриран териториален подход, при който на териториален принцип едновременно се предприемат мерки и обединяват ресурси по различни приоритети, съобразени с местните особености и нужди, включително на най-нуждаещите се с цел постигане на видима промяна на конкретно населено място /квартал, махала/.

Цели на общинското планиране:

1. Ефективност на предприетите действия и оптимизиране на използването на ресурсите (финансови и човешки ресурси, материална база и социална инфраструктура);

2. Развитие на междусекторното сътрудничество и взаимодействие за намиране на устойчиви решения за стимулиране на социалното включване на уязвимите общности от община Лозница;

3. Планиране на дейности, обхващащи територията на общината, които да решават специфични проблеми на маргинализирани етнически групи и изключени уязвими общности, които надхвърлят възможностите на отделните общини;

4. Съответствие на предприетите действия с реалните потребности на маргинализираните групи.

4. ПРИОРИТЕТИ:

ПРИОРИТЕТ 1: ОБРАЗОВАНИЕ

ПРИОРИТЕТ 2: ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ И СОЦИАЛНИ УСЛУГИ

ПРИОРИТЕТ 3: ЖИЛИЩНИ УСЛОВИЯ

ПРИОРИТЕТ 4: ЗАЕТОСТ

ПРИОРИТЕТ 5: ВЪРХОВЕНСТВО НА ЗАКОНА

ПРИОРИТЕТ 6: НЕДИСКРИМИНАЦИЯ, КУЛТУРА И МЕДИИ

ПРИОРИТЕТ 1: ОБРАЗОВАНИЕ

Основна цел 1: Гарантиране правото на качествено образование в мултикултурна образователна среда за всяко дете от етнически уязвими малцинства.

Специфична цел 1 Гарантиране на равни шансове на всички деца от уязвими общности за ранно детско развитие:

Мярка 1 Осигуряване на подкрепа за ранното детско развитие в семейна и общностна среда:

- Създаване на общностни центрове в квартали на уязвими общности за подкрепа на родителството, изграждане на родителски капацитет и осигуряване достъп до ресурси за ранно детско развитие за семействата и децата.

Мярка 2 Стимулиране посещаемостта в детски градини:

- Намалване на разходните бариери за семейства без или с ниски доходи;
- Осигуряване на асистенти от съответните уязвими общности в детските градини;
- Създаване на родителски активи към детските градини.

Мярка 3 Осигуряване на достатъчна ранна подготовка за училище:

- Пълно обхващане на подлежащите в подготвителни класове;
- Осигуряване на допълнителни часове в подготвителните класове за усвояване на български език и на социални умения.

Специфична цел 2 Обхващане и превенция на отпадането от училище на деца и ученици от уязвими етнически малцинства.

Мярка 1 Засилване на междуинституционалната координация за закрила на деца в риск от отпадане или отпаднали от училище:

- Извършване на проверки за посещаемостта на учебните занятия от междуведомствена комисия, съставена от експерти от Областна администрация, РДСП и РУО;

- Институционализиране на длъжността образователен медиатор, който да работи за засилване на взаимовръзките в училищната общност и подкрепа на междуинституционалната координация.

Мярка 2 Въвеждане на нови подходи за засилване на контрола върху посещаемостта в училище:

- Прилагане на пилотен модел за електронна регистрация на ежедневната посещаемост;
- Насърчаване на отговорно родителско отношение. Ефективни санкции срещу родители, които нарушават разпоредбите, според които училищното обучение до 16-годишна възраст е задължително.

Мярка 3 Прилагане на разнообразни форми и програми за работа с деца с трудности и дефицити в обучението и отпаднали от училище с цел тяхната реинтеграция:

- Въвеждане на интерактивни и иновативни методи за обучение;
- Въвеждане на извънкласни форми на обучение в областта на културата, фолклора и традициите на етническите малцинства;
- Обхващане в извънучилищни развиващи дейности в областта на гражданско образование, спорта, музиката и други.

Специфична цел 3 Превенция на сегрегиране по етнически признак на училища и паралелки.

Мярка 1 Оптимизиране на училищната мрежа.

- Актуализиране и разширяване на средищни училища, съобразени с нуждите на местни общности.

Мярка 2 Превенция отпадането на деца от закрити и десегрегирани училища.

- Осигуряване на субсидии за столово хранене на ученици от бедни семейства;
- Осигуряване на ресурсни учители за преодоляване дефицита в подготовката на ученици от закрити училища, отпаднали или застрашени от отпадане.

Мярка 3 Недопускане на дискриминация и нетолерантно отношение към деца от уязвимите общности:

- Засилване на връзката между училищата и регионалния представител на КЗД;
- Повишаване сензитивността на НПО, на училищната общност и на институциите и знанията им за реагиране спрямо всички форми на дискриминация;
- Провеждане на системни периодични кампании за нетърпимост на всичките форми на дискриминация и нетолерантност.

Специфична цел 4 Повишаване броя на представители на уязвими етнически малцинства в средното и висшето образование:

Мярка 1 Стимулиране на младежи и родители от уязвими етнически малцинства за средно и висше образование:

- Осигуряване на учебници, разходи за транспорт и на стипендии;
- Работа с родители и кампании в общността за намаляване на обществения натиск за ранни женитби.

Мярка 2 Преодоляване на стереотипи и предразсъдъци в средното училище:

- Въвеждане на практиката за индивидуално менторство при ученици от уязвими етнически малцинства, застрашени от отпадане;
- Провеждане на училищни кампании;
- Развитие на извънучилищни дейности като клубове по дебати, граждански журнализъм, спортни дейности и др.

Мярка 3 Засилване на връзките между средни училища и бизнес:

- Организиране на кампании за професионално ориентиране на учениците, особено от селата.

Специфична цел 5 Развитие на човешките ресурси в образователната система.

Мярка 1 Усъвършенстване на образователните условия за качествено образование на квалификацията на педагогическите специалисти за взаимодействие в мултиетническа образователна среда, интеркултурна компетентност у директорите, учителите и другите педагогически специалисти. Допълнително стимулиране на учителите за работа в селата и в мултикултурна среда.

Мярка 2 Назначаване на учители и персонал от ромски произход в училищата и детските градини.

Мярка 3 Засилване на връзката учител – родител, приобщаване и приемане на родителите - роми към образователния процес както и засилване на участието им в училищните настоятелства и училищния живот

Мярка 4 Целево подготвяне на младежи от ромски произход за кандидатстване в педагогически специалности.

Основна цел 2: Повишаване възможностите за неформално образование на възрастните членове на етнически уязвими малцинства.

Специфична цел 1 Ограмотяване и придобиване на социални компетентности от неграмотни и малограмотни възрастни представители на уязвими общности.

Мярка 1 Създаване на интеграционни центрове в кварталите, населени с уязвими общности:

- Провеждане на курсове за ограмотяване и на езикови курсове;
- Перманентно информиране;
- Предоставяне на услуги от ресурсни експерти.

Специфична цел 2 Развитие на системата за учене през целия живот.

Мярка 1 Провеждане на обучения за придобиване на професионална квалификация, съобразени с нуждите на пазара на труда и със спецификата на уязвимите общности

Основна цел 3: Съхраняване и развиване на културната идентичност на децата и учениците от етническите малцинства; Осигуряване на необходимите образователни условия и ресурси за реализиране на процеса на интеграция на децата и учениците от етническите малцинства и за развиване на културната им идентичност.

Специфична цел 1: Създаване на условия за съхраняване на турската, ромската и българомохамеданската културна идентичност и развитието ѝ като част от националната култура.

Мярка 1: Разработване на програми и проекти за взаимно опознаване и духовно развитие на подрастващите и за създаване атмосфера на взаимно уважение, толерантност и разбирателство;

Мярка 2: Осигуряване на необходимите образователни условия и ресурси за реализиране процеса на интеграция на децата и учениците от етническите малцинства и за развиване на културната им идентичност, включително чрез промени в учебните програми и учебно съдържание.

ПРИОРИТЕТ 2: ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ И СОЦИАЛНИ ДЕЙНОСТИ

Основна цел: Осигуряване на равенство в достъпа до качествени здравни и социални услуги.

Специфична цел 1: Превенция на изоставянето на деца от уязвими общности в институциите:

Мярка 1 Изграждане на родителски капацитет в уязвимите общности,

- Консултиране по въпросите на сексуалното и репродуктивното здраве и семейното планиране;
- Своевременно регистриране на новородените и децата от уязвимите общности при личен лекар.

Специфична цел 2: Осигуряване достъп до здравни услуги.

Мярка 1 Реализиране на кампании за мотивиране за плащане на здравни осигуровки;

Мярка 2 Регламентиране на минимален пакет от здравни услуги за лица с ниски доходи.

- Създаване на общински фондове за крайно нуждаещи се лица с тежки заболявания.

Мярка 3 Разширяване на успешния модел на здравните медиатори.

- Идентифициране на населени места, в които има нужда от здравни медиатори и избор на подходящи хора;
- Осигуряване трудовата реализация на здравните медиатори и текущото им обучение;
- Разширяване сътрудничеството на личните лекари със здравните медиатори и студентите по медицина от ромски произход;
- Активизиране дейността на медиаторите за издирване на деца без личен лекар и разясняване пред родителите им важноста за регистрирането им
- Активно съдействие от страна на медиаторите в усилията на личния лекар за обхващане на бременните до четвъртия месец на бременността с регистрация, консултации с лекар – специалист по акушерство и гинекология и своевременно постъпване в лечебно заведение за болнична помощ за раждане.

Мярка 4 Повишаване броя на реализираните медицински прегледи и на имунизации с мобилни кабинети в населени места с уязвими общности, вкл. с мобилен педиатричен кабинет.

Мярка 5 Подкрепа за функционирането на амбулатории за първична медицинска помощ в квартали, населени предимно с уязвими общности, съфинансирани от общините и с мобилна техника.

Специфична цел 3: Подобряване на профилактичните дейности сред ромското население.

Мярка 1 Активно издирване от личния лекар на новородени в домашни условия деца и тяхното имунизирване с ваксините, съответстващи на възрастта.

Мярка 2 Оценяване и наблюдение на здравното състояние на лицата в неравностойно положение, принадлежащи към етнически малцинства.

Мярка 3 Активизиране на дейности, насочени към профилактика. Провеждане на разяснителни кампании за значението на профилактичните прегледи сред ромското население.

Мярка 4 Дейности по подобряване контрола на туберкулозата сред ромска общност чрез провеждане на скрининг за риска, придружаване и изследване за туберкулоза; подкрепа в процеса на лечение на болните от туберкулоза.

Мярка 5 Провеждане на ранна диагностика и скринингови изследвания с мобилни мамографи за превенция на рака на млечната жлеза.

Специфична цел 4: Повишаване на здравните знания и информираността на ромското население.

Мярка 1 Провеждане на здравни беседи и разяснителни кампании за необходимостта от ваксиниране на населението със задължителните имунизации по Националния имунизационен календар.

Мярка 2 Провеждане на беседи с подрастващи и млади хора и с техните родители за начините за предпазване от нежелана и ранна бременност, за опасностите, които крие ранната бременност за майката и бебето; за риска от раждане на деца с вродени аномалии и наследствени болести и начините за профилактика.

Специфична цел 5: Целево подготвяне на младежи от уязвимите общности за кандидатстване в медицински университети и колежи.

Мярка 1 Професионално ориентиране на младежи от уязвимите общности за следване в медицински университети.

ПРИОРИТЕТ 3: ЖИЛИЩНИ УСЛОВИЯ

Основна цел: Повишаване качеството на живот в кварталите, населени предимно с представители на уязвими общности.

Специфична цел 1: Подобряване на техническата инфраструктура в квартали, населени с уязвими общности.

Мярка 1 Актуализация/изработване на подробни устройствени планове на съществуващи и новоотредени терени:

- Изработване на кадастрални карти и кадастрални регистри на територии, включващи зони с компактно ромско и друго живеещо при подобни условия население;
- Идентифициране на подходящи терени – общинска собственост, за жилищно строителство;
- Урегулиране на жилищата, масивни сгради, построени без съответните разрешителни;

Мярка 2 Реконструкция на уличната мрежа, вкл. изграждане на пътни настилки, тротоари, водоснабдяване и канализация.

Мярка 3 Реконструкция и изграждане на обекти за образователни, социални, културни, здравни и спортни дейности:

- Изграждане на детски площадки и на спортни съоръжения;
- Изграждане на интеграционни центрове, зали и клубове.

Специфична цел 2: Подобряване на достъпа до обществени услуги.

Мярка 1 Подобряване организацията на сметосъбирането в малките населени места:

- Осигуряване на по-голям брой контейнери;
- Актуализиране графика на сметоизвозването.

Мярка 2 Подобряване на общественя транспорт за жителите на малките населени места до общинския и областния център.

Специфична цел 3: Подобряване на жилищния фонд в квартали, населени с уязвими общности.

Мярка 1 Създаване на финансови инструменти за подпомагане изграждането на нови жилища.

Мярка 2 Разширяване фонда от общински жилища и осигуряване на достъп до тях на представители на уязвимите общности:

- Предоставяне на оборотни общински жилища за пълнолетни млади ромски семейства;
- Осигуряване на алтернативно жилищно настаняване в случай на принудително изваждане на уязвими семейства от домовете, които обитават.

ПРИОРИТЕТ 4: ЗАЕТОСТ

Основна цел: *Подобряване достъпа на уязвимите общности до пазара на труда и повишаване на дела на зетите сред тях.*

Специфична цел 1: **Повишаване квалификацията и оптимизиране на модела за квалификационните курсове.**

Мярка 1 Ограмотяване, квалификация и преквалификация на роми и друго живеещо при подобни условия население, включително и на зети в професии, традиционно характерни за етноса:

- Организиране на квалификационни курсове, съобразени с местните специфики и възможности;
- Организиране на обучителни курсове за безработни лица:
 - а) мотивация за активно търсене на работа;
 - б) професионална ориентация;
 - в) професионална квалификация, в рамките на годишните програми за обучение по Националния план за действие по заетостта (НПДЗ) и други планове.
- Организиране на мотивационни курсове (в рамките на годишните програми за обучение по НПДЗ и други планове).

Мярка 2 Изготвяне на мотивирани предложения за промени в модела на обучението за професионална квалификация:

- Отпадане на изискването за минимум 7 подписа, като условие за започване на обучение за професионална квалификация;
- Отпадане на изискването за завършена степен на образование при професионални курсове.

Специфична цел 2: Стимулиране на инвестиции и разкриване на нови работни места в населени места с уязвими общности.

Мярка 1 Приемане на процедури за улесняване на инвестирането в местната икономика:

- Разработване на инвестиционни профили за предимствата на населените места;
- Приемане на преференции от общинските администрации за инвеститори, желаещи да стартират бизнес в съответните общини.

Мярка 2 Стимулиране на местните фирми да наемат представители на уязвимите общности:

- Провеждане на срещи на бизнеса с представителите на уязвимите общности за преодоляване на бариерите и предразсъдъците.

Мярка 3 Оптимизиране на програмите за временна заетост:

- Съобразяване на програмите със спецификата на наличната работна сила и с нуждите на пазара на труда;
- Насърчаване на заетостта чрез програми и мерки по реда на ЗНЗ в рамките на годишните програми за обучение по Националния план за действие по заетостта (НПДЗ) и други планове.

Специфична цел 3: Стимулиране на предприемачеството и самонаетостта в уязвимите общности.

Мярка 1 Повишаване информираността на представителите на уязвимите общности, желаещи да стартират собствен бизнес:

- Провеждане на информационни срещи;
- Планиране на мерки по оперативните програми за стартиране на собствен бизнес.
-

Мярка 2 Повишаване на капацитета при уязвимите общности за развитие на собствен бизнес:

- Обучения по ключови компетентности, “Инициативност и предприемачество” или „Обществени и граждански компетентности” към съответното професионално обучение;
- Обучение по стартиране и управление на собствен бизнес.

Мярка 3 Предприемане на инициативи в подкрепа на бизнеса на местни общности:

- Оземляване на малоимотни и безимотни за създаване на заетост;
- Предоставяне на нисколихвено кредитиране.

Специфична цел 4: Задълбочаване на социалния и граждански диалог чрез развитие на партньорство между лидерите на уязвимите общности, НПО и представителите на бизнеса.

Мярка 1 Развитие и усъвършенстване на мрежата от трудови медиатори в общините с уязвими общности за активизиране на неактивните и продължително безработните лица.

Мярка 2 Назначаване на представители на ромската общност в териториалните структури на МТСП и АЗ в населени места в Област Разград с преобладаващо ромско население.

ПРИОРИТЕТ 5: ВЪРХОВЕНСТВО НА ЗАКОНА И НЕДИСКРИМИНАЦИЯ

Основна цел: Гарантиране спазването на правата на всички граждани и премахване на всякакви форми на дискриминация.

Специфична цел 1: Укрепване на междуинституционалната координация за ефективно прилагане на законодателството в областта на спазването на човешките права.

Мярка 1 Подобряване на механизмите за сътрудничество, диалог и консултации между институциите, уязвимите общности и гражданските организации, работещи за интеграция на уязвимите общности:

- Разработване на процедури за координиране на дейността на различни институции за решаване на проблеми в сферата на закрила на децата, незаконното строителство и здравеопазването.

Мярка 2 Осигуряване на добро функциониране и развитие на правната уредба, на институционалните структури и на инструментариума за защита от дискриминация, с което да се повишат гаранциите за ефективна защита на правата на ромите и на другите уязвими общности, тяхната равнопоставеност, достойно съществуване и пълноценно участие в обществения живот.

Специфична цел 2: Активно включване на представители на уязвимите общности в обществения живот на общините и регионите.

Мярка 1 Засилване на гражданското участие в местното управление:

- Създаване на консултативни органи към общинските администрации, включващи лидери на местни общности, за периодично обсъждане на текущи проблеми;

- Укрепване на неправителствения сектор, работещ в областта на интеграцията на уязвимите общности;
- Създаване на интеграционни центрове в ромските квартали;
- Засилване работата в общността, особено с деца и младежи, с цел формиране на социални умения за избягване на рисковете, създаване на условия за развиващи капацитета дейности и увеличаване на възможностите за социализация
- Работа със семействата от ромски произход за разбиране и спазване правата на децата.

Мярка 2 Засилване участието на представители на уязвими групи в институциите и в процеса на вземане на решения:

- Назначаване на роми в местни и регионални институции;
- Въвеждане на нова длъжност – общностен медиатор.

Специфична цел 3: Защита от дискриминация.

Мярка 1 Повишаване ефективността на дейността и правомощията на регионалния представител на Комисията за защита от дискриминация;

Мярка 2 Насърчаване равнопоставеността между жените и мъжете и осигуряване на предпоставки за успешна реализация и нова социална роля на ромската жена.

ПРИОРИТЕТ 6. КУЛТУРА И МЕДИИ

***Основна цел 1:** Активизиране участието на ромската общност до обществения културен живот и съхранение и развитие на ромската традиционна култура и творчество.*

Специфична цел 1: Постигане на устойчивост в резултатите на културната интеграция.

Мярка 1 Институционално укрепване на читалищата като центрове за развитие на местната общност, включително и ромската;

Мярка 2 Развитие на младежки дейности и спорт в ромските общности.

Специфична цел 2: Съхраняване и развитие на специфичната етнокултура на малцинствата от общината като част от българската национална култура.

Мярка 1 Популяризиране на културата на малцинствата чрез културния календар на община Лозница :

- Читалищата на територията на Община Лозница са водещи при изпълнение на целите в Областната стратегия в приоритет „Култура”.

***Основна цел 2:** Създаване на условия за равнопоставено представяне на ромската общност, промяна на негативния образ на ромите и противодействие на проявите на „език на омразата” в печатните и електронни медии.*

Специфична цел 1: Изграждане на нова медийна среда.

Мярка 1 Насърчаване на културния плурализъм в медиите и прилагането на професионалните стандарти за етично отразяване на въпросите, свързани с всички етнически общности с:

- Подаване на редовна и подробна информация към регионалните медии за събития от всички сфери на живота на всички етническите общности от община Лозница;
- Посочване в медиите на добри примери за успешно реализирани проекти за културата на всички етнически общности в различни сфери.

Мярка 2 Осъществяване мониторинг на медиите за дискриминационни текстове спрямо ромската общност.

IV. ИЗГРАЖДАНЕ НА ОБЛАСТНА СИСТЕМА ЗА КОНТРОЛ И МОНИТОРИНГ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА СТРАТЕГИЯТА

За да осигури изпълнението на общинската стратегия, Общинска администрация - Лозница предвижда създаването на цялостна система за управление на изпълнението на Стратегията, изградена върху принципа за делегиране на конкретни отговорности на всички заинтересовани страни в процеса на интеграция на уязвимите етнически групи.

Основна структура за координация е Общинската комисия за сътрудничество по етнически и интеграционните въпроси (ОЕИВ), създаден със Заповед на Кмета на община Лозница. Основна функция на Общинската комисия за сътрудничество по етническите и интеграционни въпроси е да отчита реализираните цели и дейности на своите заседания и да ги внася на общински съвет при актуализиране на програмите на Стратегията.

В заседанията на Общинската комисия за сътрудничество по етнически и интеграционните въпроси ще бъдат поканени и директори на училища и представители на читалища за отчитане на изпълнението на стратегическите цели на Стратегията.

Общинската комисия за сътрудничество по етнически и интеграционни въпроси е структурата, в рамките на която ще се осъществява по-широкият процес на консултиране на политиките с граждански организации и други заинтересовани страни.

ИНДИКАТОРИ ЗА МОНИТОРИНГ ПРИ ИЗПЪЛНЕНИЕ НА СТРАТЕГИЯТА НА ОБЛАСТ РАЗГРАД ЗА ИНТЕГРИРАНЕ НА РОМИТЕ

ПРИОРИТЕТ 1: ОБРАЗОВАНИЕ

Основна цел 1: Гарантиране правото на равен достъп до качествено образование в мултикултурна образователна среда за децата от етническите малцинства

Специфична цел 1 Гарантиране на равни шансове на всички деца от уязвими общности за ранно детско развитие:

Мярка 1 Осигуряване на подкрепа за ранното детско развитие в семейна и общностна среда:

- Брой деца и семейства получили услуги.

Мярка 2 Стимулиране посещаемостта в детски градини:

- Брой реализирани дейности за намаляване на разходните бариери за семейства без или с ниски доходи;
- Брой създадени родителски активи към детските градини.

Мярка 3 Осигуряване на достатъчна ранна подготовка за училище:

- Процент на обхванатите подлежащи в подготвителни класове;
- Брой деца с осигурени допълнителни часове в подготвителните класове за усвояване на български език и на социални умения.

Специфична цел 2 Обхващане и превенция на отпадането от училище на деца и ученици от уязвими етнически малцинства.

Мярка 1 Въвеждане на нови подходи за засилване на контрола върху посещаемостта в училище:

- Брой училища с приложен пилотен модел за електронна регистрация на ежедневната посещаемост;

Мярка 2 Прилагане на разнообразни форми и програми за работа с деца с трудности и дефицити в обучението и отпаднали от училище с цел тяхната реинтеграция:

- Брой въведени нови методи за обучение;
- Брой училища с въведена целодневна организация на учебен процес до 8 клас;
- Брой училища с извънкласни форми на обучение;
- Брой деца, обхванати в извънучилищни развиващи дейности.

Специфична цел 3 Превенция на сегрегирани по етнически признак на училища и паралелки.

Мярка 1 Оптимизиране на училищната мрежа.

- Брой създадени средищни училища.

Мярка 2 Превенция отпадането на деца от закрити и десегрегирани училища.

- Брой училища с осигурени субсидии за столово хранене на ученици от бедни семейства;
- Брой осигурени ресурсни учители.

Мярка 3 Недопускане на дискриминация и нетолерантно отношение към деца от уязвимите общности:

- Брой съвместни дейности на училищата и регионалния представител на КЗД/Комисия за защита от дискриминация/;
- Брой проведени кампании за нетърпимост на всичките форми на дискриминация и нетолерантност.

Специфична цел 4 Повишаване броя на представители на уязвими етнически малцинства в средното и висшето образование:

Мярка 1 Стимулиране на младежи и родители от уязвими етнически малцинства за средно и висше образование:

- Брой ученици от уязвими общности с осигурени учебници, разходи за транспорт и на стипендии;
- Брой проведени срещи с родители за намаляване на общностния натиск за ранни женитби;
- Брой реализирани кампании в общността за намаляване на общностния натиск за ранни женитби.

Мярка 2 Преодоляване на стереотипи и предразсъдъци в средното училище:

- Брой застрашени от отпадане ученици, представители на уязвими общности;
- Брой проведени училищни кампании;
- Брой създадени извънучилищни дейности.

Мярка 3 Засилване на връзките между средни училища и бизнес:

- Брой организирани кампании за професионално ориентиране.

Специфична цел 5 Развитие на човешките ресурси в образователната система.

Мярка 1 Усъвършенстване на образователните условия за качествено образование на квалификацията на педагогическите специалисти за взаимодействие в мултиетническа образователна среда, интеркултурна компетентност у директорите, учителите и другите

педагогически специалисти. Допълнително стимулиране на учителите за работа в селата и в мултикултурна среда.

- Брой учители и служители, преминали обучение за работа в мултикултурна среда.

Мярка 2 Назначаване на учители и персонал от ромски произход в училищата и детските градини.

- Брой назначени учители и служители от ромски произход в училищата и детските градини.

Мярка 3 Засилване на връзката учител – родител, приобщаване и приемане на родителите - роми към образователния процес както и засилване на участието им в училищните настоятелства и училищния живот.

- Брой представители на уязвимите общности, в училищните настоятелства

Мярка 4 Целево подготвяне на младежи от ромски произход за кандидатстване в педагогически специалности.

- Брой студенти от ромски произход от Община Лозница.

Основна цел 2: Повишаване възможностите за неформално образование на възрастните членове на етнически уязвими малцинства.

Специфична цел 1 Ограмотяване и придобиване на социални компетентности от неграмотни и малограмотни възрастни представители на уязвими общности.

Мярка 1 Създаване на интеграционни центрове в кварталите, населени с уязвими общности:

- Брой проведени курсове за ограмотяване и езикови курсове;
- Брой предоставени услуги от ресурсни експерти.

Специфична цел 2 Развитие на системата за учене през целия живот.

Мярка 1 Провеждане на обучения за придобиване на професионална квалификация, съобразени с нуждите на пазара на труда и със спецификата на уязвимите общности.

- Брой представители на уязвими общности с придобита професионална квалификация.

Отговорни институции: Дейност „Образование и култура” е водеща отговорна институция за изпълнение на целите в Стратегията в приоритет „Образование”.

Мерките за постигане на целите са заложи в Плана за действие за изпълнение на Стратегията.

Източници на финансиране: Европроекти и европейски програми за периода 2021-2027 г., Национални и международни програми в областта на интеграция на уязвими общности, общински бюджет.

ПРИОРИТЕТ 2: ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ И СОЦИАЛНИ ДЕЙНОСТИ

Основна цел: *Осигуряване на равенство в достъпа до качествени здравни и социални услуги.*

Специфична цел 1: Превенция на изоставянето на деца от уязвими общности в институциите:

Мярка 1 Изграждане на родителски капацитет в уязвимите общности,

- Брой проведени консултации по въпросите на сексуалното и репродуктивното здраве и семейното планиране;
- Брой регистрирани в срок новородени и деца от уязвимите общности при личен лекар.

Специфична цел 2: Осигуряване достъп до здравни услуги.

Мярка 1 Реализиране на кампании за мотивиране за плащане на здравни осигуровки.

- Брой реализирани кампании за мотивиране за плащане на здравни осигуровки.

Мярка 2 Регламентиране на минимален пакет от здравни услуги за лица с ниски доходи.

- Брой създадени общински фондове за крайно нуждаещи се лица с тежки заболявания.
- Брой крайно нуждаещи се лица с тежки заболявания от уязвимите общности, получили подкрепа.

Мярка 3 Разширяване на успешния модел на здравните медиатори.

- Брой назначени здравни медиатори в общината за селата Студенец, Каменар и Гороцвет;
- Брой издирени деца без личен лекар от здравните медиатори;
- Брой обхванати бременни до четвъртия месец на бременността с регистрация, консултации с лекар – специалист по акушерство и гинекология;
- Брой своевременно постъпили в лечебно заведение за болнична помощ за раждане.

Мярка 4 Повишаване броя на реализираните медицински прегледи и на имунизации с мобилни кабинети в населени места с уязвими общности, вкл. с мобилен педиатричен кабинет.

- Брой реализирани медицински прегледи и на имунизации с мобилни кабинети в населени места с уязвими общности.

Мярка 5 Подкрепа за функционирането на амбулатории за първична медицинска помощ в квартали, населени предимно с уязвими общности, съфинансирани от общините и с мобилна техника.

- Брой създадени амбулатории за първична медицинска помощ в квартали, населени предимно с уязвими общности.

Специфична цел 3: Подобряване на профилактичните дейности сред ромското население.

Мярка 1 Активно издирване от личния лекар на новородени в домашни условия деца и тяхното имунизирване с ваксините, съответстващи на възрастта.

- Брой издирени и имунизирани новородени от уязвими общности.

Мярка 2 Оценяване и наблюдение на здравното състояние на лицата в неравностойно положение, принадлежащи към етнически малцинства.

- Брой проведени профилактични прегледи.

Мярка 3 Активизиране на дейности, насочени към профилактика. Провеждане на разяснителни кампании за значението на профилактичните прегледи сред ромското население.

- Брой проведени разяснителни кампании за значението на профилактичните прегледи сред ромското население.

Мярка 4 Дейности по подобряване контрола на туберкулозата чрез провеждане на скрининг за риска, придружаване и изследване за туберкулоза; подкрепа в процеса на лечение на болните от туберкулоза.

- Брой проведени профилактични прегледи за скрининг на случаи на туберкулоза.

Мярка 5 Провеждане на ранна диагностика и скринингови изследвания с мобилни мамографи за превенция на рака на млечната жлеза.

- Брой проведени профилактични прегледи за скрининг на случаи на рак на млечната жлеза.

Специфична цел 4: Повишаване на здравните знания и информираността на населението от етническите малцинства и другите уязвими групи.

Мярка 1 Провеждане на здравни беседи и разяснителни кампании за необходимостта от ваксиниране на населението със задължителните имунизации по Националния имунизационен календар.

- Брой проведени здравни беседи и разяснителни кампании.

Мярка 2 Провеждане на беседи с подрастващи и млади хора и с техните родители за начините за предпазване от нежелана и ранна бременност, за опасностите, които крие ранната бременност за майката и бебето; за риска от раждане на деца с вродени аномалии и наследствени болести и начините за профилактика.

- Брой проведени беседи.

Специфична цел 5: Целево подготвяне на младежи от уязвимите общности за кандидатстване в медицински университети и колежи.

Мярка 1 Професионално ориентиране на младежи от уязвимите общности за следване в медицински университети.

- Брой представители на уязвими общности с придобита професионална квалификация.

Отговорни институции: Регионална здравна инспекция гр. Разград, РД „Социално подпомагане” гр. Разград и общинска администрация Лозница и лични лекари са водещи отговорни институции за изпълнение на целите в Стратегията в приоритет „Здравеопазване”.

Източници на финансиране: Оперативните програми за програмния период 2014 – 2020 г., Национални и международни програми в областта на интеграция на уязвими общности, общински бюджет.

ПРИОРИТЕТ 3: ЖИЛИЩНИ УСЛОВИЯ

Основна цел: *Повишаване качеството на живот в кварталите, населени предимно с представители на уязвими общности.*

Специфична цел 1: Подобряване на техническата инфраструктура в квартали, населени с уязвими общности.

Мярка 1 Актуализация/изработване на подробни устройствени планове на съществуващи и новоотредени терени:

- Брой идентифицирани подходящи терени – общинска собственост, за жилищно строителство;
- Брой урегулирани жилища, масивни сгради, построени без съответните разрешителни;

- Брой съборени паянтови нерегламентирани постройки.

Мярка 2 Реконструкция на уличната мрежа, вкл. изграждане на пътни настилки, тротоари, водоснабдяване и канализация.

- Брой реализирани инфраструктурни проекти.

Мярка 3 Реконструкция и изграждане на обекти за образователни, социални, културни, здравни и спортни дейности:

- Брой изградени детски площадки и спортни съоръжения;
- Брой изградени интеграционни центрове, зали и клубове.

Специфична цел 2: Подобряване на достъпа до обществени услуги.

Мярка 1 Подобряване организацията на сметосъбирането във всички населени места:

- Брой населени места с уязвими общности с осигурен по-голям брой контейнери;
- Брой населени места с уязвими общности с актуализиран график на сметоизвозването.

Мярка 2 Подобряване на обществения транспорт за жителите на общината до общинския и областния център.

- Брой населени места с подобрен обществен транспорт.

Специфична цел 3: Подобряване на жилищния фонд в квартали, населени с уязвими общности.

Мярка 1 Създаване на финансови инструменти за подпомагане изграждането на нови жилища.

- Брой изградени нови жилища с финансови инструменти за подпомагане.

Мярка 2 Разширяване фонда от общински жилища и осигуряване на достъп до тях на представители на уязвимите общности:

- Брой пълнолетни млади ромски семейства с предоставени оборотни общински жилища.
- Брой случаи на осигурено алтернативно жилищно настаняване при принудително изваждане на уязвими семейства от домовете, които обитават.

Отговорни институции: Общинска администрация Лозница е водеща отговорна институция за изпълнение на целите в Стратегията в приоритет „Подобряване на жилищните условия”.

Източници на финансиране: Оперативните програми за програмния период 2014 – 2020 г., Национални и международни програми в областта на интеграция на уязвими общности, общински бюджет.

ПРИОРИТЕТ 4: ЗАЕТОСТ

Основна цел: *Подобряване достъпа на уязвимите общности до пазара на труда и повишаване на дела на зетите сред тях.*

Специфична цел 1: **Повишаване квалификацията и оптимизиране на модела за квалификационните курсове.**

Мярка 1 Ограмотяване, квалификация и преквалификация на роми и друго живеещо при подобни условия население, включително и на зети в професии, традиционно характерни за етноса:

- Брой организирани квалификационни курсове, съобразени с местните специфики и възможности;
- Брой организирани обучителни курсове за безработни лица;
- Брой организирани мотивационни курсове.

Мярка 2 Изготвяне на мотивирани предложения за промени в модела на обученията за професионална квалификация:

- Брой приети предложения за промени в модела на обученията за професионална квалификация.

Специфична цел 2: **Стимулиране на инвестиции и разкриване на нови работни места в населени места с уязвими общности.**

Мярка 1 Приемане на процедури за улесняване на инвестирането в местната икономика:

- Брой населени места с разработени инвестиционни профили;

Мярка 2 Стимулиране на местните фирми да наемат представители на уязвимите общности:

- Брой проведени срещи на бизнеса с представителите на уязвимите общности за преодоляване на бариерите и предразсъдъците.

Мярка 3 Оптимизиране на програмите за временна заетост:

- Брой програми, съобразени със спецификата на наличната работна сила и с нуждите на пазара на труда;

- Брой реализирани програми и мерки по реда на ЗНЗ в рамките на годишните програми за обучение по Националния план за действие по заетостта (НПДЗ) и други планове.

Специфична цел 3: Стимулиране на предприемачеството и самонаетостта в уязвимите общности.

Мярка 1 Повишаване информираността на представителите на уязвимите общности, желаещи да стартират собствен бизнес:

- Брой проведени информационни срещи;
- Брой реализирани проекти, финансирани от оперативните програми за стартиране на собствен бизнес.

Мярка 2 Повишаване на капацитета при уязвимите общности за развитие на собствен бизнес:

- Брой проведени обучения по ключови компетентности, “Инициативност и предприемачество” или „Обществени и граждански компетентности” към съответното професионално обучение;
- Брой проведени обучения по стартиране и управление на собствен бизнес.

Мярка 3 Предприемане на инициативи в подкрепа на бизнеса на местни общности:

- Брой оземлени малоимотни и безимотни за създаване на заетост;

Отговорни институции: Д „БТ” Разград-филиал Лозница са водещи отговорни институции за изпълнение на целите в Стратегията в приоритет „Заетост”. Изпълнение на мерките по приоритет „Заетост” способстват за постигане на Национална цел 1 „Достигане на 76% заетост сред населението на възраст 20-64 г. до 2030 г.”. Заедно с изпълнението на допълващите мерки по приоритет „Образование”, насочени към повишаване нивото на умения на работната сила, компетентността и квалификацията на нискоквалифицираните работници, ще допринесат за намаляване равнището на бедност за работещите и техните семейства и за постигането на Национална цел 5 „Намаляване на броя на живеещите в бедност с 260 хил. души”.

Източници на финансиране: Оперативните програми, Национални и международни програми в областта на интеграция на уязвими общности, общински бюджет.

ПРИОРИТЕТ 5: ВЪРХОВЕНСТВО НА ЗАКОНА И НЕДИСКРИМИНАЦИЯ

Основна цел: *Гарантиране спазването на правата на всички граждани и премахване на всякакви форми на дискриминация.*

Специфична цел 1: Укрепване на междуинституционалната координация за ефективно прилагане на законодателството в областта на спазването на човешките права.

Мярка 1 Подобряване на механизмите за сътрудничество, диалог и консултации между институциите, уязвимите общности и гражданските организации, работещи за интеграция на уязвимите общности:

- Брой разработени процедури за координиране на дейността на различни институции за решаване на проблеми в сферата на закрила на децата, незаконното строителство и здравеопазването.

Мярка 2 Осигуряване на добро функциониране и развитие на правната уредба, на институционалните структури и на инструментариума за защита от дискриминация, с което да се повишат гаранциите за ефективна защита на правата на ромите и на други уязвими общности, тяхната равнопоставеност, достойно съществуване и пълноценно участие в обществения живот.

- Брой представители на уязвими общности, използвали специализирана помощ от представителя на Област Разград на КЗД.

Специфична цел 2: Активно включване на представители на уязвимите общности в обществения живот на общините и регионите.

Мярка 1 Засилване на гражданското участие в местното управление:

- Брой създадени консултативни органи към общинската администрация включващи лидери на местни общности, за периодично обсъждане на текущи проблеми;

- Брой неправителствени организации, работещи в областта на интеграцията на ромите и на други уязвими общности;

- Брой реализирани инициативи за работа в общността, особено с деца и младежи, с цел формиране на социални умения за избягване на рискове, създаване на условия за развиващи капацитета дейности и увеличаване на възможностите за социализация;

- Брой проведени консултативни срещи със семействата от ромски произход за разбиране и спазване правата на децата.

Мярка 2 Засилване участието на представители на уязвими групи в институциите и в процеса на вземане на решения:

- Брой назначени роми в местни и регионални институции;
- Брой назначени общностни медиатори.

Специфична цел 3: Защита от дискриминация.

Мярка 1 Повишаване ефективността на дейността и правомощията на регионалния представител на Комисията за защита от дискриминация;

- Брой случаи на дискриминация, разгледани от регионалния представител на Комисията за защита от дискриминация;

Мярка 2 Насърчаване равнопоставеността между жените и мъжете и осигуряване на предпоставки за успешна реализация и нова социална роля на ромската жена.

- Брой инициативи за насърчаване равнопоставеността между жените и мъжете и осигуряване на предпоставки за успешна реализация и нова социална роля на ромската жена.

Отговорни институции: РУ „Полиция” гр. Лозница е отговорна институция за изпълнението на мерките в приоритет „Върховенство на закона и недискриминация”.

Източници на финансиране: Европроекти и европейски програми за периода 2021-2027 г., Национални и международни програми в областта на интеграция на уязвими общности, общински бюджет.

ПРИОРИТЕТ 6. КУЛТУРА И МЕДИИ

Основна цел 1: Активизиране участието на населението от етническите малцинства до обществения културен живот и съхранение и развитие на традиционна култура и творчество.

Специфична цел 1: Постигане на устойчивост в резултатите на културната интеграция.

Мярка 1 Институционално укрепване на читалищата като центрове за развитие на местната общност, включително и ромската;

- Брой реализирани проекти за институционално укрепване на читалищата.

Мярка 2 Развитие на младежки дейности и спорт в ромските общности.

- Брой реализирани проекти за младежки дейности и спорт в ромските общности.

Специфична цел 2: Съхраняване и развитие на специфичната етнокултура на етническите малцинства като част от българската национална култура.

Мярка 1 Популяризиране на културата на различните етнически малцинства чрез културния календар на Община Лозница.

Отговорни институции: Читалищата на територията на Община Лозница са водещи при изпълнение на целите в Общинската стратегия в приоритет „Култура”.

Източници на финансиране: Европроекти и европейски програми за периода 2021-2027 г., Национални и международни програми в областта на интеграция на уязвими общности, общински бюджет.

Основна цел 2: Създаване на условия за равнопоставено представяне на ромската общност, промяна на негативния образ на ромите и противодействие на проявите на „език на омразата” в печатните и електронни медии.

Отговорни институции: ОССЕИВ /Общински съвет за сътрудничество по етнически и интеграционни въпроси/ е координиращ и консултативен орган, при изпълнение на целите в Стратегията в приоритет „Медии” в сътрудничество с регионалните медии в Област Разград.

Източници на финансиране: Оперативните програми, Национални и международни програми в областта на интеграция на уязвими общности, общински бюджет.

V. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

В резултат на изпълнение на Стратегията за интегриране на малцинствата и подкрепа на интеграционните политики в община Лозница 2025-2030 г. се очаква следният ефект и въздействие:

- Засилване на политиките на социално включване в Община Лозница;
- Синхронизиране на визията за развитието на етноинтеграционните процеси на всички нива – общинско, областно и национално;
- Съответствие на Стратегията на областните, националните и европейските приоритети в сферата на интегрирането на маргинализираните етнически групи;
- Осигуряване на актуална информация и детайлизирана картина на проблемите и потребностите от интегриране на маргинализираните етнически групи;
- Съпоставимост на разработената Стратегия и общинския план за действие в резултат от прилагането.

Осигуряването на активното участие на представители на уязвимите общности в обществения живот на Община Лозница е от ключово значение. Представители на уязвимите

общности участват не само във формирането и реализацията на политиките за интеграция, но и във всички други политики, те допринасят за развитието на обществото.

Това изисква насърчаване на участието в администрацията на представители на ромската общност и гарантира реалното участие на представители на уязвимите общности във всички приоритетни области на настоящата програма.

Проектът на настоящата Стратегия се утвърждава от Кмета на община Лозница и се приема на заседания на Общински съвет гр. Лозница като продължение на Стратегията за интегриране на малцинствата и подкрепа на интеграционните политики в община Лозница 2025-2030 г. и е израз на интеграционната политика на Община Лозница за стратегическото развитие.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ НА ОБЩИНА ЛОЗНИЦА ЗА ПОДКРЕПА НА ИНТЕГРАЦИОННИТЕ ПОЛИТИКИ (2025- 2030)

ПРИОРИТЕТ 1 –ОБРАЗОВАНИЕ

Цели	Задачи	Дейности	Отговорна институция	Времеви период	Финансиране		
					Средства	Източник	Индикатори
1. Повишаване на качеството на образование на децата и учениците от етническите малцинства	1.1 Подпомагане на деца, чийто майчин или семеен език не е български	1.1.1.Разработване и въвеждане на програма за овладяване на български език.	Училища Детски градини Община Лозница	2025-2030		ОП, НП, ЕЕП	Брой деца, ученици и учители за които ще се приложат програмите
		1.1.2.Ангажиране на помощник възпитатели във всички ЦДГ от общината и възпитатели за ПИГ-ове в училищата /включително и в училища, които не са средищни/	Училища Детски градини Община Лозница	2025-2030		Община Лозница МОН, ОП, ЕЕП	Брой назначени помощник-възпитатели в детските градини и брой назначени възпитатели в ПИГ и занимални
		1.1.3.Осигуряване на учебни помагала и учебници за социално слабите ученици след 7 клас	Училища Детски градини Община Лозница	2025-2030		ОП, НП и Община Лозница	Брой ученици на които са раздадени учебници и посещават училище
2. Превенция на отпадане от училище на ромските ученици и ученици от други уязвими групи	2.1. Осигуряване на обективни и надеждни инструменти в системата на предучилищното и училищното	2.1.2.Осигуряване на редовна посещаемост и задържане в училищата чрез изготвяне на индивидуални програми за децата,	Училища Детски градини Община Лозница	2025-2030	Не са необходими		Брой изготвени програми и обхванати лица

	образование	застрашени от отпадане;					
3. Прилагане на разнообразни форми и програми за работа с младежи и възрастни от ромски произход и от други уязвими групи, отпаднали от училище с цел тяхната реинтеграция	3.1. Подобряване на различните модели на образование	3.1.1. Предоставяне на продължаващо професионално обучение за лица, навършили 16 г. и ограмотяване на възрастни роми.	МОН Работодатели Община Лозница Читалища и НПО	2025-2030		ОП, ЕЕП и НП	Брой обучени лица
4. Приобщаване и приемане на родителите от етническите малцинства и други уязвими групи към образователния процес и засилване на участието им в училищния живот.	4.1. Повишаване на ангажимента на родителите и засилване сътрудничеството.	4.1.1 Ангажиране на родители на деца и ученици от етническите малцинства в училищни настоятелства, ученически парламенти или обществени съвети	Училища Детски градини Община Лозница	2025-2030	Не са необходими		Брой родители участвали в УН
5.Усъвършенстване на образователните условия за качествено образование на квалификацията на педагогическите специалисти за взаимодействие в мултиетническа образователна среда.	5.1. Формиране на интеркултурна компетентност на директори, учители и други педагогически специалисти	5.1.1. Квалификация на учители, директори и други педагогически специалисти за работа в мултикултурна среда	МОН Община Лозница РИО на МОН	2025-2030	Не са необходими		Брой обучени педагогически специалисти преминали обучение
	5.2 Формиране на извънкласни форми за занимания по интереси свързани	5.2.1 Създаване на клуб на етносите и/или традиционните занаяти към – читалище, училище,	МОН Читалища Община Лозница	2025-2030		ОП,ЕЕП, НП МОН Читалища Община Лозница	Брой лица участници в дейностите Брой дейности и занимания

	със съхраняване на етническата идентичности и популяризиране на традиционни танци, занаяти и обичаи	ОДК					
	5.3. Организиране на квалификационни курсове на педагогическите кадри към ДИПКУ и други образователни институции	5.3.1 Участия в квалификационни курсове на педагогическите кадри за работа в мултикултурна и билингвална среда;	Училища Община Лозница	2025-2030		Училища ОП, ЕЕП	Брой квалифицирани педагогически кадри
		5.3.2. Организиране на конкурси на теми за опознаване на традициите и културата на различните етноси	Училища Община Лозница Читалища	2025-2030		Училища, Община, Читалища, ОП, ЕЕП	Брой организирани конкурси
	5.4. Извънкласни и извънучилищни дейности	5.4.1 Изготвяне на етнокалендар за празниците на различните етноси от общината;	Училища Община Лозница Читалища	2025-2030		Училища, Община, Читалища, ОП,ЕЕП	Брой изготвени етнокалендари
		5.4.2. Организиране на фестивали и събори на етносите	Училища Община Лозница Читалища	2025-2030		Училища, Община, Читалища, ОП, ЕЕП	Брой организирани фестивали и събори

ПРИОРИТЕТ 2 – ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

Цели	Задачи	Дейности	Отговорна институция	Времеви период	Финансиране		
					Средства	Източник	Индикатори
1. Повишаване на здравната и екологична култура	1.1 Включване на медиатори между общността и здравните работници;	1.1.1. Активно съдействие от страна на медиаторите в усилията на личния лекар за обхващане на бременните до четвърти месец на бременността чрез здравния медиатор и повишаване на сътрудничеството между институциите и НПО сектора в тази област.	Лични лекари Община Лозница НПО в здравния сектор Здравен медиатор РЗИ Читалища	2025-2030	Не са необходими		Брой обхванати бременни. брой лица обхванати с дейности по кампании, обучения и др. Брой имунизирани деца
		1.1.2. Провеждане на беседи с подрастващи и млади хора и техните родители за начините за предпазване от нежелана и ранна бременност.	Община Лозница НПО в здравния сектор Лични лекари Регионална здравна инспекция.	2025-2030	Не са необходими		Брой обхванати млади хора и техните родители
		1.1.3. Организиране на консултативни кабинети в селища с преобладаващо ромско население по въпросите на семейното планиране, начините за предпазване от полово предавани инфекции	Община Лозница НПО в здравния сектор Лични лекари Регионална здравна инспекция.	2025-2030	Не са необходими		Брой обхванати млади хора
2. Подобряване на профилактичните дейности сред	2.1 Разработване и прилагане на програми за	2.1.1. Активизиране дейността на отговорните	Лични лекари Община Лозница НПО в здравния	2025-2030	Не са необходими		Брой обхванати лица с дейности по подобряване

ромското население и други уязвими групи	превенция на СПИН и „сексуално предавани инфекции” (СПИ) „превенция на ХИВ” чрез използване на национален и регионален опит	институции и НПО сектора за издирване на деца без личен лекар и разясняване пред родителите им важността за регистрирането им.	сектор Регионална здравна инспекция.				на профилактичните дейности.
		2.1.2. Провеждане беседи и разговори с младите майки за значението на имунизациите и мотивирането им за редовното им прилагане, както и имунизацията за превенция на рак на маточната шийка.	Лични лекари Община Лозница НПО в здравния сектор Регионална здравна инспекция.	2025-2030	Не са необходими		Брой обхванати майки
	2.2 Разработване и прилагане на програми за превенция на различните заболявания /инфекциозни, онкологични, хронични и др./	2.2.1. Провеждане на ранна диагностика и скринингови изследвания за превенция на онкологични и хронични заболявания.	Лични лекари НПО в здравния сектор Община Лозница Регионална здравна инспекция.	2025-2030	Не са необходими		Брой проведени профилактични прегледи.
		2.2.2. Стимулиране създаването на извънкласни форми на здравно образование за ромските деца и деца от други уязвими групи – клубове, спортни секции и др.	Лични лекари НПО в здравния сектор Община Лозница Училища Детски градини МОН Регионална здравна инспекция	2025-2030		ОП, ЕЕП и делегираните бюджети Проектно финансиране	Брой създадени извънкласни форми Брой обхванати деца и ученици
		2.2.3. Информиране на лица от ромска общност за здравноосигурителните им права и задължения, и за	Лични лекари НПО в здравния сектор Община Лозница	2025-2030	Не са необходими		Брой обхванати лица

		правата им като пациенти.					
	2.3 Подобряване на здравната помощ за новородените деца и децата от предучилищна възраст.	2.3.1. Своевременно регистриране на новородените деца и повишаване на обхвата с ваксинациите по Националния имунизационен календар на новородените и децата до 7 годишна възраст	Лични лекари НПО в здравния сектор Община Лозница	2025-2030	Не са необходими		Брой обхванати новородени и деца до 7 г.
	2.4. Подобряване на профилактичните дейности сред населението от етническите малцинства и провеждане на разяснителни кампании от необходимостта от ваксиниране със задължителни имунизации по Националния имунизационен календар	2.4.1. Организиране на срещи с лични лекари и специалисти с родители на деца от ромското население и други уязвими групи	Лични лекари НПО в здравния сектор Община Лозница	2025-2030	Не са необходими		Брой проведени срещи

ПРИОРИТЕТ 3 – ЖИЛИЩНИ УСЛОВИЯ

Цели	Задачи	Дейности	Отговорна институция	Времеви период	Финансиране		
					Средства	Източник	Индикатори
1. Подобряване на жилищните условия, включително и на прилежащата техническа инфраструктура	1.1. Подобряване на жилищните условия в кварталите с ромско население	1.1.1. Разработване на общинска програма за подобряване на жилищните условия в квартали с компактно ромско население	НПО Община Лозница	2025-2030		Общински бюджет	Нова общинска програма
		1.1.2 Оценка на нуждите от подобряване състоянието на ромските квартали по отношение на инженерната инфраструктура	НПО Община Лозница МРРБ	2025-2030		Общински бюджет Проектно финансиране	Фактически резултати от оценката на нуждите
		1.1.3 Благоустрояване на алейни мрежи, зелени площи и детски площадки;	Община Лозница МРРБ	2025-2030		Общински бюджет ПРСР ПЧП Европейски средства	Брой новопостроени детски площадки, атракционни и площ благоустроени зони
		1.1.4 Подобряване състоянието на техническата инфраструктура, асфалтиране на улици, изграждане на тротоари, реконструиране на Ви К мрежи;	Община Лозница ПРСР	2025-2030		Общински бюджет ПРСР	Благоустроени улици и тротоари – км.
		1.1.5. Подобряване на жизнената среда чрез мероприятия свързани със организиране доброволни зелени групи	Община Лозница Частни инвеститори	2025-2030			Брой семейства включени в разделно сметосъбиране, площ на

							премахнати нерегламентиран и сметища, брой ангажирани в подобряване на жизнената среда лица.
--	--	--	--	--	--	--	--

ПРИОРИТЕТ 4 – ЗАЕТОСТ

Цели	Задачи	Дейности	Отговорна институция	Времеви период	Финансиране		
					Средства	Източник	Индикатори
1. Осигуряване на достъп на ромите и други уязвими групи до пазара на труда и до различни инструменти и инициативи за самостоятелна заетост.	1. 1. Повишаване на пригодността за заетост и квалификацията на безработни роми и други уязвими групи	1.1.1. Разработване на проекти включени в програми за квалификация и трудова заетост по програми, сезонна заетост и др.	МТСП, АЗ в сътрудничество с общината	2025-2030		Републикански бюджет, ОП, ЕЕП други донорски програми и проекти и общински бюджет	Брой разработени проекти и брой наети лица
		1.1.2. Обучаване на младежи в професионални умения чрез стажуване	МТСП, АЗ, МОН в сътрудничество с общината и бизнеса	2025-2030		Републикански бюджет, ОП РЧР, ЕЕП, други донорски програми и проекти	Брой обучени младежи
		1.1.3. Включване на местното население при реализацията на инфраструктурни проекти, благоустрояване, озеленяване и детски площадки	МТСП, АЗ в сътрудничество с общината, частни инвеститори	2025-2030	Не са необходими		Брой включени лица и наети лица
		1.1.4. Стимулиране на икономическата инициатива сред хората от малцинствата за развиване на бизнес и производство;	МТСП, АЗ в сътрудничество с общината, частни компании, МЗХ.	2025-2030		Републикански бюджет, ОП, ЕЕП други донорски програми и проекти	Брой включени лица и самонаети лица
		1.1.5. Разработване на схеми за микрокредитиране на малък бизнес	Община Лозница, НПО, Финансови и бизнес компании.	2025-2030	Не са необходими		Брой включени лица и отпуснати микрокредити

ПРИОРИТЕТ 5 – ВЪРХОВЕНСТВО НА ЗАКОНА И НЕДИСКРИМИНАЦИЯ

Цели	Задачи	Дейности	Отговорна институция	Времени период	Финансиране		
					Средства	Източник	Индикатори
1. Подобряване на ефективността на работа на полицейски служители в мултиетническа среда при спазване на стандартите по правата на човека	1.1.Повишаване на квалификацията за ефективна дейност на полицейски служители в мултиетническа среда	1.1.1 Превантивна работа на полицията и обществеността, съвместно планиране, работни срещи срещу разпространението на наркотици в кварталите със смесено население;	Община Лозница и РУ „Полиция” гр. Лозница и представители на етническите групи	2025-2030	Не са необходими		Брой работни срещи и лица участвали в тях конкретни резултати
		1.1.2.Обучение по права на човека и права на детето в училище;	Община Лозница РУ „Полиция” гр. Лозница Училища Детски градини МОН	2025-2030	Не са необходими		Брой обучени лица Брой проведени обучения
		1.1.3.Усилване на дейността на Общинската комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни деца чрез включване на представители от различните етнически групи или НПО в комисията;	Община Лозница РУ „Полиция” гр. Лозница и представители на различните етнически групи.	2025-2030	Не са необходими		Брой обхванати лица и разрешени случаи.

ПРИОРИТЕТ 6 – КУЛТУРА И МЕДИИ

Цели	Задачи	Дейности	Отговорна институция	Времеви период	Финансиране		
					Средства	Източник	Индикатори
1. Постигане на устойчивост в резултатите на културната интеграция на ромите и другите уязвими групи	1.1. Да се постигне културна интеграция на ромите и другите уязвими групи.	1.1.1.Реализиране на образователна програма за правата и задълженията на ромите и другите уязвими групи, като равноправни граждани – листовки, дискусии, медийни продукти;	Община Лозница Училища Детски градини МОН	2025-2030	Не са необходими		Брой направени и разпространени листовки, брой организирани дискусии, медийни продукти
		1.1.2. Да се учреди Обществен съвет в община Лозница за формиране на политика и прилагане на настоящия план	Училища Детски градини МОН НПО Представители на ромите и другите уязвими групи. РУ „Полиция” гр. Лозница	2025-2030	Не са необходими	Общински бюджет Делегирани бюджети	Създаден обществен съвет
2. Запазване и развитие на културната идентичност на малцинствените общности	2.1 Да се постигне развитие и опазване на културната идентичност на малцинствените общности	2.1.1. Да се създадат извънкласни дейности в читалищата за етническото население	Училища Детски градини МОН НПО Представители на малцинствените общности	2025-2030			Брой създадени центрове
		2.1.2.Организиране и провеждане на концерти, творчески срещи и прояви с изтъкнати творци от етносите;	Училища Детски градини МОН НПО Читалища	2025-2030		Общински бюджет Делегирани бюджети ОП, ЕЕП, Частни капитали НПО	Брой проведени мероприятия и брой на включени участници.

		2.1.3.Организиране и провеждане на празници извън рамките на кварталите с етническо население; Участие в празника на общината.	Училища Детски градини МОН НПО Читалища	2025-2030			Брой проведени мероприятия и брой обхванати лица
		2.1.4.Издирване на талантиливи деца от етносите и подпомагане на записването им в училища по изкуствата. Конкурси «Букет» и участие на всички етнически групи в тях	Училища Детски градини МОН НПО Читалища	2025-2030			Брой обхванати деца, ученици и младежи

